

можливість адекватно реагувати на загрози, у вигляді збитків від травматизму та професійних захворювань.

Управління ризиком регламентується вимогами безпеки при експлуатації технічних систем. Дані документи встановлюють принципи ідентифікації та оцінки ризику, організації коригувальні та запобіжні дії, визначають основи вибору і реалізації методів управління ризиком. Також під управлінням ризиком мається на увазі комплекс заходів, спрямований, перш за все на забезпечення сталого існування підприємства, що запобігає виникненню непередбачених втрат. Даний комплекс заходів включає в себе:

- виявлення ризику (ідентифікація);
- визначення ймовірності настання негативної події і оцінка ризику;
- визначення ступеня надійності процесу;
- регулювання рівня ризику;
- виконання корекції рівня ризику різними способами.

Систему управління ризиком ушкодження здоров'я умовно можна розділити на два етапи: ідентифікація і стратегія. Управління ризиками на підприємстві, визначення допустимих значень параметрів, визначення методів управління ризиком – це ті задачі, які визначають основи вибору і реалізації методів управління ризиком на підприємстві. Практичним кроком, є проведення превентивних заходів, спрямованих на попередження імовірності настання ризику пошкодження здоров'я. Попереджувальні та регулюючі заходи: усунення ризику настання негативної події; використання організаційних і технічних заходів для обмеження ризику в джерелі його зародження; застосування адміністративних заходів для встановлення обмеження по часу контакту зі шкідливими і небезпечними виробничими факторами, зниження ризику пошкодження здоров'я на етапі проектування, шляхом раціонального розміщення обладнання, оптимізація виробничих систем, застосування безпечного технологічного процесу.

ЗАЛЕЖНІСТЬ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ ВІД ФАКТОРІВ ВИРОБНИЧОГО СЕРЕДОВИЩА

Коновалов О. Ю.

Науковий керівник – Нестеренко С. В., канд. техн. наук, ст. викл.

Актуальність проблеми. Значну частину свого працездатного періоду життя людина витрачає на працю, яка є основним видом діяльності, оскільки пов'язана з виробництвом суспільно корисних продуктів – матеріальних та ідеальних.

В свою чергу праця як процес являє собою єдність трьох складників:

- самої праці як доцільної діяльності;
- предмета праці (того, на що спрямована праця);
- знарядь праці (речі або комплексу речей, за допомогою яких людина діє на предмет праці).

Здійснюючи трудову діяльність організм працівника піддається впливу, що здійснюється несприятливими виробничим факторами, які на протязі певного часу прямо чи опосередковано впливають на стан здоров'я та працездатність.

Проблема: Умови праці – сукупність фізичних, хімічних, біологічних, психофізіологічних чинників на виробництві, що створюють умови праці та сукупність цілеспрямованих дій працівника (-ів) підчас виконання роботи, створювання продукції, надавання послуг, що впливають на стан здоров'я та працездатність (потенційна здатність людини протягом заданого часу та з певною ефективністю виконувати максимально можливий обсяг роботи) працівника.

Таким чином продуктивність роботи працівника та стан його здоров'я в процесі виконання своїх посадових або функціональних обов'язків, в значній мірі буде визначатися факторами виробничого середовища.

Звісно, що рекомендації МОП визначають такі основні фактори виробничого середовища, що впливають на працездатність людини в процесі виробництва:

- фізичне зусилля (переміщення вантажів певної ваги в робочій зоні, зусилля, пов'язані з утриманням вантажів, натисненням на предмет праці або важіль управління механізмом протягом певного часу). Розрізняють такі види фізичного зусилля: незначне, середнє, сильне і дуже сильне;
- нервові напруження (складність розрахунків, особливі вимоги до якості продукції, складність управління механізмом, апаратом, приладдям, небезпека для життя і здоров'я людей під час виконання робіт, особлива точність виконання). Є такі види напруження: незначне, середнє, підвищене;
- робоче положення (положення тіла людини і його органів відносно засобів виробництва). Розрізняють робоче положення обмежене, незручне, незручно-стиснене і дуже незручне;
- монотонність роботи (багаторазове повторення одноманітних, короткочасних операцій, дій, циклів). Монотонність може бути незначна, середня, підвищена;
- температура, вологість, теплове випромінювання в робочій зоні (градуси за Цельсієм, відсоток вологості, калорії на 1см² за хвилину).

Стадії впливу зазначених факторів поділяються на: незначні, підвищені або знижені, середні, високі, дуже високі;

- забруднення повітря (вміст домішок в 1м³ або літрі повітря і їх вплив на організм людини). Ступінь забруднення повітря може бути незначний, середній, підвищений, сильний, дуже сильний;

- виробничий шум (частота шуму в герцах, сила шуму в децибелах). Розрізняють помірний, підвищений і сильний шум.

Залежно від наслідків впливу на працюючих шкідливих та небезпечних виробничих факторів розрізняють виробничі травми, професійні захворювання та професійні отруєння, внаслідок яких може відбутись зниження або втрата працездатності (тимчасова чи постійна, повна чи часткова), можливий і фатальний кінець.

Атестація робочих місць за умовами праці – оцінка умов праці на робочих місцях в цілях виявлення шкідливих і(чи) небезпечних виробничих чинників і здійснення заходів по приведенню умов праці у відповідність з державними нормативними вимогами охорони праці.

Обов'язковій переатестації підлягають робочі місця після заміни виробничого устаткування, зміни технологічного процесу.

За результатами атестації складаються переліки:

- робочих місць, виробництв, робіт, професій і посад, працівникам яких підтверджено право на пільги і компенсації, передбачені законодавством;

- робочих місць, виробництв, робіт, професій і посад, на яких пропонується встановити пільги і компенсації за рахунок підприємства;

- робочих місць з несприятливими умовами праці, на яких необхідно вжити першочергові заходи щодо їх поліпшення.

Висновок: Маючи такі переліки можна в значній мірі впливати на працездатність робітника та втрати від його травмування або захворюваності.

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ЯК ОСНОВНА ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІД НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ВИРОБНИЧИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ

Михайлицька А. В.

Науковий керівник – Нестеренко С. В., канд. техн. наук, ст. викл.

Актуальність. Важливою передумовою є вирішення питань соціального страхування як основної форми реалізації соціального захисту громадян від негативного впливу виробничих та соціальних ризиків, інструментом забезпечення якого є державні позабюджетні фонди.